

E-mail :

GENERALDIREKTØREN

DR Byen

Emil Holms Kanal 20

DK-0999 København C

T +45 3520 3040

www.dr.dk

Maria Rørbye Rønn

D +45 3520 3628

27. juni 2017

Kære

Du har den 3. juni 2017 klaget over et indslag i TV-Avisen på DR1 den 29. maj 2017. Efter at redaktionen afviste din kritik den 14. juni 2017, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og udarbejdet en indstilling til min afgørelse.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg har valgt at følge.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn

Generaldirektør

Kopi: Journalen

Jurachef Peter Skov

Etikchef Inger Bach

Redaktionschef Bjørn Lambek

Gennemgang af sagen.

TV-Avisen bringer den 29. maj 2017 et indslag om skattesnyd blandt de rigeste familier i Danmark. Indslaget baserer sig på en undersøgelse med titlen "Tax Evasion and Inequality", som er lavet af forskere ved Københavns Universitet, Berkeley i USA og Norwegian University of Life Science. Klager skriver:

"I TV Avisen 29/5 fremgår det at de 320 rigeste familier snyder for 60 milliarder kroner i skat ved brug af skattely. Det sker med henvisning til en række særdeles tvivlsomme rapporter og citater. Problemet er bare det er løgn. Der er INTET belæg for denne udtalelse - men DR har endnu engang pustet til den misundelse og formået at få en række politikere til at løbe med på den. Problemet er bare at DR lyver omkring dette. Det hele er baseret på en statistik der bygger på en række gennemsnitlige betragtninger. Der er ikke belæg for at de rigeste familier snyder i skat. Intet.

Nu vil i sikkert undskylde jer med at i senere er kommet med en berigtigelse af dette ved at indsætte en lille sølle kommentar i bunden af jeres onlineartikel. Hvor er det sølle.

De røde lejesvende i DR stortrives. Hvor er udsendelsen om hvad de 10/100/1000 rigeste egentlig bidrager med i skat?

Hvornår laver i den historie?

DRs redaktionschef Bjørn Lambek for Christiansborg og Erhverv og Økonomi svarer klager den 14. juni:

"Kære

Tak for din henvendelse.

Vi har valgt at præcisere vores dækning af skattely-rapporten, fordi der var nogle formidlingsmæssige udfordringer.

Det er vigtigt for mig at understrege, at forskerne bag papiret står helt inde for DRs dækning af papiret, der som et seriøst videnskabeligt studie af skatteunddragelse i Skandinavien estimerer at de rigeste 0.01% gemmer omkring 25% af deres formuer i skattely. Hvis man oversætter de tal til en dansk kontekst betyder det at landets 320 rigeste familier tilsammen gemmer 60 milliarder kroner i skattely. Dette er naturligvis et skøn som indebærer en vis usikkerhed og implicerer ikke at alle de 320 rigeste familier gemmer formuer. Denne usikkerhed har vi ikke været gode nok til at forklare – og har derfor rettet og beklaget.

Det hører dog med til billedet at andre medier end DR mener at studiet er interessant. Det er i de sidste dage blevet dækket af the Economist, Washington Post, the Guardian, Frankfurter Allgemeine, Le Soir og andre internationale medier. Bundlinjen er, at vi har haft et ønske om at gøre den nye forskning så konkret og jordnær som mulig ved at bryde tallene ned. Det er sket i den bedste mening for at gøre et vigtigt emne så konkret som muligt. Men det skete desværre på en måde, så vigtige nuancer gik tabt.

Den største fare ved at flytte forskning ind i den offentlige debat er utvivlsomt at konklusionerne kommer til at virke mere bastante end der reelt er grundlag for. Det er noget af det vigtigste, vi har lært af det her, og jeg kan forsikre dig om, at vi har gjort vores bedste for at både at formidle så præcist og retvisende som muligt. Det er ikke lykkedes 100 procent, og det beklager vi selvfølgelig."

Klager er imidlertid ikke tilfreds, og han skriver den 14. juni til Bjørn Lambek med cc. til lytternes og seernes redaktør: *"Hej DR og Bjørn Lambek - og Jesper Termansen "Først tak for svaret. Det er værdsat. Men det er desværre en søforklaring - og udviser i udstrakt grad mangel på selverkendelse - og ikke mindst almindelig god journalistic. Kom nu op på hesten DR.*

I tager et helt generelt studie - hvor det ESTIMERES at "i Skandinavien .. at de rigeste 0.01% gemmer omkring 25% af deres formuer i skattely". Jeg vil slet ikke gå ind i rapportens metode, så lad det ligge

Det oversætter i til uigendrivelige fakta. Wupti

Det oversætter i til danske forhold 1:1. Wupti

Og så navngiver i det reelt til helt identificerbare personer. Wupti

Det er tre spring der er særdeles tvivlsomme - og hvis der var det mindste journalistiske håndværk og økonomiske forståelse tilbage i DRs Erhvervs/Økonomi redaktion så ville alarmklokkerne ringe ved hvert eneste af disse spring

Men historien var for god - så skidt med fakta. Redaktionschefen siger "at vise nuancer er gået tabt". Visse nuancer? - DR - det er så amatøragtigt at man tror det er løgn. Hvis jeg tilhørte en af de pågældende familier ville jeg sagsøge DR for bagvaskelse. Og ville med stor sandsynlighed vinde - eftersom DR (formentlig) ikke har skyggen af konkret bevis for den historie i har kørt

Dernæst noterer jeg mig at DRs ansvarlige redaktionschef retfærdiggør DRs handlinger med at andre journalister gør det same: "Det hører dog med til billedet at andre medier end DR mener at studiet er interessant. Det er i de sidste dage blevet dækket af the Economist, Washington Post, the Guardian, Frankfurter Allgemeine, Le Soir og andre internationale medier.". Det er jo fantastisk. "Far, alle de andre børn må godt så må jeg også, ikke?"

Jesper Termansen

Betragt dette som en official klage over det pågældende indslag - SAMT den manglende erkendelse i DR over at man har begået en særdeles grov fejl."

Om DRs håndtering af rapporten:

I TV-Avisens indslag klokken 18.30 den 29. maj 2017 siger værten:

"I en ny undersøgelse vurderer forskere, at de 320 rigeste familier i gennemsnit skjuler en fjerdedel af deres formuer. Det svarer til samlet set 60 milliarder kroner."

I indslaget siger speakeren: *"Forskerne har krydstjekket data fra et skattelæk hos en schweizisk bank med data med skatteoplysninger på nordiske borgere."*

TV Avisens hovedkilde, forsker, lektor Niels Johannesen, Københavns Universitet, siger derefter: *"Oversat til danske forhold betyder vores resultater, at de rigeste 320 familier, som alle sammen har en formue på over 250 millioner kroner, at de har gemt cirka en fjerdedel af deres formue i skattely."*

Senere føjer speakeren til, at det ifølge forskerne er godt hver anden af de rigeste, der gemmer penge i skattely.

Om DRs rettelse.

Efterfølgende, allerede den 30. maj, lagde DRs redaktionschef følgende rettelse ud på DRs side, Fejl og Fakta: *"Overskriften 'De rigeste 320 familier i Danmark skjuler 60 milliarder i skattely' kunne forstås sådan, at det er bestemte familier, der sender en del af deres formue i skattely. Dette er imidlertid upræcist. Som det fremgår af artiklen, er det ifølge forskeren bag den undersøgelse, artiklen refererer til, kun en del af de ca. 320 rigeste familier, der benytter sig af skattely."*

Tallet 320 er fremkommet ved, at hovedkonklusionerne i undersøgelsen 'Tax Evasion and Inequality' er forsøgt oversat til danske forhold.

Undersøgelsen er baseret på data fra en række læk i schweiziske banker kombineret med oplysninger fra de danske, svenske og norske skattemyndigheder.

På baggrund af undersøgelsens resultater skønner den danske forsker bag den nordiske undersøgelse, at halvdelen af de rigeste 320 familier herhjemme gemmer penge i skattely. Skønnet lyder, at de samlet set har skjult en fjerdedel af deres formue i skattely. Det svarer til 60 milliarder kroner. Vi har derfor ændret overskriften."

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

Som sagen er oplyst baserer DRs konklusion sig primært på, hvordan den danske forsker, lektor Niels Johannesen, udlægger resultaterne. Det gælder både TV-Avisens version, som er den klager kritiserer, og den artikel, som dr.dk har lagt ud og senere rettet.

Igen ud fra de givne oplysninger fremgår det, at forskerne gennemfører et studie ud fra data, der stammer fra en række lande, herunder Danmark, og konklusionen for Danmark er et teoretisk estimat af, hvordan de generelle konklusioner ville se ud, hvis de blev udstrakt og overført til danske forhold. Der er ikke tale om en faktisk undersøgelse af, hvorledes de 320 rigeste – endsige andre talmæssige grupperinger af de rigeste danskere – rent faktisk opfører sig i skattemæssig henseende. Klager mener, at DR har "oversat" disse skøn til uigendrivelige fakta og identificerbare personer.

TV-Avisens indslag oplyser, at det er forskeres skøn. Det samme understøttes af det klip, som TV-Avisen bringer med Niels Johannesen.

Dermed har TV-Avisen taget det forbehold, som den ledsagende artikel på dr.dk ikke tog i første omgang. Efter redaktionschefens beklagelse blev overskriften på dr.dk rettet til: Forsker: De rigeste familier i Danmark skjuler 60 milliarder kroner i skattely.

Generelt viser sagen, hvor svært det er at udstrække data indsamlet i én sammenhæng til konklusioner i en anden sammenhæng. Den meget præcise angivelse, som forskerne kommer med, at dette omfatter 320 af de rigeste familier, er en tvivlsom oplysning. Reelt kan ingen vide, hvor mange milliarder den rigeste del af de danske skatteydere har gemt for skattemyndigheder, og – efter det oplyste – foreligger der heller ikke nogen konkret undersøgelse af, hvor lille eller en stor del af de rigeste skatteyder, der har gemt penge af vejen. DR oplyser, at forskerne skønner, at det er godt hver anden. Hvis DR skulle have haft denne viden, så man konkret kunne udtale sig om identificerbare menneskers skatteforhold, ville det have krævet en individuel undersøgelse af de rigeste skatteborgeres forhold.

Imidlertid er det heller ikke TV-Avisen selv, der konkluderer, men forskergruppen bag undersøgelsen, som TV-Avisen i det pågældende indslag refererer.

TV-Avisen henviser til sin primære kilde, lektor Niels Johannesen. DR kunne have gjort mere ud af at understrege det teoretiske i regnestykket med de 320 rigeste danske familier, navnlig da der er tale om en lille og identificérbar gruppe, men overordnet har redaktionen ikke handlet i strid med DRs etiske regler i denne sag.

Klagers næste punkt drejer sig om, at DR skulle retfærdiggøre en forkert praksis med henvisning til, at andre journalister i andre lande gør det samme. Det er ikke sådan, jeg læser Bjørn Lambeks svar. Faktisk svarer redaktionschefen generelt, at DR i lighed med andre medier i udlandet, har fattet interesse for forskernes

undersøgelse. Emnet er relevant og har store perspektiver rent samfundsmæssigt, og det er DRs erhverv- og økonomiredaktions eget valg, om man vil tage rapporten op. DR har ikke brudt de etiske regler, men sagen viser, hvor varsom en redaktion skal være med at udstrække teoretiske konklusioner, så de risikere at omfatte konkrete mennesker, hvis forhold man ikke kender.

Konklusion og sammenfatning

DR handlede ikke i strid med de etiske retningslinjer, da TV-Avisen den 29. maj 2017 bragte et indslag om et forskningsprojekt, hvor forskerne bag estimerer de rigeste familiers skattesnyd. TV-Avisen referer klart og tydeligt såvel forskerne bag undersøgelsen som den danske lektor Niels Johannesen, Københavns Universitet for, at de 320 rigeste familier i Danmark samlet set skjuler 60 milliarder kroner for skattemyndighederne.

Klager får heller ikke medhold i, at redaktionschefen for erhverv- og økonomi skulle henvise til udenlandske mediers interesse for samme rapport for at dække over egne fejl. DR har beklaget de fejl, som var i artiklen på dr.dk.

Klager får ikke medhold.

Jesper Termansen, den 21. juni 2017